

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 357. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515385196592/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

– *Rassekorre*: Ratzeburg i Lauborg s.f. Holsten. – *Stralsund* (. . .) *Grow Skeel*: en præjsisk major v. Schill, der faldt ved Stralsund 31.5.1809. – *Lybek*: Her måtte general Blücher overgive sig til franskmændene 7.11.1807. – *et bitte Baan, et lille Bam*: En da. officer, der deltog i felttoget, beretter om en sådan episode i et brev (*DaSt* 1921, 60). – *Påiv mæ laang Rør, Påbe med lang Rør*: vive l'empereur: fr. leve kejseren. – *Isehou, Itze-hoe*: by i Holsten.

- 256 *Prins Ekseell*: den fr. hærfører Davout, fyrste af Eckmühl. – *adieu Ræv aa Har(e)*: adieu au revoir: fr. farvel og på gensyn. – *Baanhowd* (. . .) *Kosak-ken(ten)*: Rusland bidrog til felttoget med et hjælpekorps af bl.a. k. Det var dog sv. kavalleri og ikke k., der 7.12.1813 angreb danskerne ved Bornhøved, en landsby i Holsten (se *DaSt* 1921, 62f). Derimod stod rytterfægtningen ved Ralsted i Holsten 21.12.1813 mellem russiske kosakker og Jyske Dragonregiment. – *Downe*: dobra, russ. godt. – *nære, nærg*: nærgående. – *Lallemand*: fr. general; deltog i Davouts forsvar af Hamburg. – *Brave Danno! A æ laang* (jeg er lang!): braves Danois! Allons! fr. tapre danske! Frem! – *Sestej, Sehested*: Kampen her fandt sted 10.12.1813. – *væk Per Mission!*: Avec permission! fr. Med tilladelse! – *Akkevit, Akva-vit*: allez vite, fr. skynd jer. – *mild Pardon*: mille pardons, fr. tusind gange om forladelse. – *De wa de siist Slaw*, (. . .): I No lyder slutn: *De wa de siist Slaw, a wa i; faar degaang a sku te aa sedd ou Hejsten, sagtied a mi jenn Bieri. De haad Taallenet skot fræ mæ ve Sestej, aa a haar heller alle sit et siin*: »Det var det sidste slag, jeg var i; for da jeg skulle til at sidde af hesten, savnede jeg mit ene ben. Det havde artilleriet skudt af mig ved Sehested, og jeg har heller aldrig set det siden.»

Mads aa Vrahnum: Hudden A fik Hold o Kjesten

Opt. skrevet som aftenunderholdning på Det Kgl. Teater 16.12.1832 med overskriften *Slaget ve Kjøvenhaun*. Omarb. og optrykt i *SD* med noter af B. (SSk XXVI, 269E) og med titlen *Hudden a fik Kjesten*; først ved indføjeisen i *E Bindstone* blev den tillagt Mads af Vranum.

- 258 *lane, lagt*: digtet. – *Degaang* (. . .): dvs. slaget på Kbås red 24.1801. – *Amaraal Nielsen*: den eng. admiral H. Nelson (1768-1805). – *hav, høj*: højhel- lig. – *Pust*: se n.t.s. 17. – *ringed sammen*: om klokkeringringen lige før gudstjenesten. – *Prævestien, Prævesten*: det sydligste blokskib i den da. linje. – *Pe Lassen, Peder L.*: galdt for Lorentz Lassen (1756-1837). – *saa tyk som Smul, saa tykt som Smul*: i tætte skarer. – *ponset*: støde, stanges (som gedebukke); her om hårdt slagsmål. – *Sjansiering, Changering*: lading og skydning.
- 260 *skaave(v) skove*: her: skovle ind (om værdier, penge). – *Fek, Fikke*: lorumme. – *læth ve sæ, lette ved sig*: lette sig. – *Ørum*: by SØ for Tjele. – *Tvær-sæk*: se n.t.s. 112.
- 262 *kaastem hen, kastede dem hen*: if. Bs note 1836: bekostede deres begravelse. – *Ham sjæl, Ham selv*: kongen. – *knour*: pænt, smukt. – *jens Hammel, ens Hammel*: (se n.t.s. 216); om heste, der har lige stor byrde at trække: if. Bs

note 1836 betegner det, at *To passe godt for hverandre* – *hev med Hensyn til Alderen*. – *Kjællinger*: se n.t.s. 214. – *hævede*: Bs note 1836: *højede og skrælle*. – *vedfke*: if. Bs note 1836 træder fork. *fk* *istedetfor en Eed*; *vedfke* *hejer* er vel eufemistisk for «ved fæden ikke heller».

264 *he om Daw, had om Dag*: dvs. betænkningstid. – *wa* (...) *betint, var* (...) *betænkt*: havde i stinde.

Wolfe Vistesens: Sven Graah

Kilder: nok ligesom til *E Særøpigh* det sagn om Torning Kirke, der refereres i *DA* (se n.t.s. 238) og fortæller, at kirken skal være opbygget af to andre kirker: Ungstrup og Graa kirker; desuden nok inspiration fra Marsk Stig-folkevisen. Se evt. *AP* II, 352.

Graah: Gråhede (Grade Hede) s.f. Torning. – *Sven Graah(s)*: Sven Grathe (d. 1157): da. konge. – *Aalfauer*: se n.t.s. 244. – *Sien at der inno noun aa, Sten er der endnu nogle af*: 1852 fjernedes de sidste kvadre, og grunden blev opbrudt 1864–1865. – *trej* (tre) *Konger*: 1157 blev Sven Grathe konge over Skåne, Knud Magnusson (d. 1157) over Fyu og Sjælland og Valdemar (senere den Store, 1131–1182) over Jylland. Kort efter faldt Sven i Slaget på Grade Hede 1157. – *knæwh*: her: køn. – *Kjællingerie*: narrestreger.

266 *ildvorn, ildvorn*: arrig. – *Skitting*: skiderik. – *Innetrøj, Indertroje*: undertøje. – *Ullenskjot, Uldenskjort*: lang, ulden trøje. – *Hæel, Hæl*: skjul. – *Konng Wolmer*: kong Valdemar den Store.

Wolfe Vistesens: Den jernarmed Sældaat

Første gang trykt i *Nø* XI 1829 med titlen *Den jydske Landsoldat* (SSk XV, 9ff), derefter i *SD* II (1836), annoteret af B. og med titlen *Sældaaen*. Om motivet: se *AP* II, 353ff. Der er forskelle i ortografien i de tre tryk; stavermåden er mest konsekvent i *SD*.

268 *Dysilouuv*: (barnesprog) seng, visselulle. – *Faalser, Forhør*: konfirmationsforberedelse. – *Cajilum, Gadelum*: Ved forårsfester – pinsefesten osv. – blev pigerne fordelt til karlene som partnersker -- g. -- ved det kommende års fester. – *Nøjorgauv, Nytaaragave*: På Randerseggen foregik denne fordeling af partnere – også mandl. – især ved nytårslegestuerne; karlene blev da kaldt n. – *skryuvu, skrive*: udskrive til soldat. – *Pas*: ordre til at møde ved eksercerskolen. – *Aawseleu, Akseleu*: skulderen. – *Iseshow*: se n.t.s. 254. – *Lou, Lov*: hjemlov.

270 *Gud give det* (...): Guds navn får Per til at tale kirkens sprog. – *Smolou, Smaalej*: småkreaturer, fjerkra.

Wolfe Vistesens Brøw

Trykt første gang i *Nø* III, 1827 med titlen *Wolfe Vistesens Støruels hjem fra Kjømhauu te hans kiere Foræller*.

rele, redelig: rigtignok. – *ræh jer hen, vædde jer hen*: gøre jer bange. – *Lillen-sjot*: se n.t.s. 266. – *Kabus*: se n.t.s. 43. – *passer* (...) *om*: se n.t.s. 240.